

**Konsolidovani finansijski
izvještaji za godinu koja se
završava na dan 31.
decembra 2023. godine i
Izvještaj nezavisnog
revizora**

Matično društvo Aerodromi Republike
Srpske a.d. Banja Luka i zavisno
društvo ARS Tours d.o.o. Banja Luka

SADRŽAJ

Izveštaj nezavisnog revizora.....	3
Konsolidovani bilans uspjeha za period 01.01- 31.12.2023. godine.....	6
Konsolidovani bilans stanja na dan 31.12.2023. godine.....	7
Konsolidovani bilans tokova gotovine za period 01.01 - 31.12.2023. godine	8
Konsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu za period 01.01 - 31.12.2023. godine.....	9
1. Osnovni podaci o Grupi.....	10
2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja.....	12
3. Pregled značajnih računovodstvenih politika.....	14
4. Značajne računovodstvene procjene.....	22
5. Prihodi od prodaje robe	24
6. Prihodi od pruženih usluga.....	24
7. Ostali poslovni prihodi	25
8. Nabavna vrijednost prodane robe	25
9. Troškovi materijala	26
10. Troškovi goriva i energije	26
11. Troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja.....	26
12. Troškovi proizvodnih usluga.....	27
13. Troškovi amortizacije i rezervisanja.....	27
14. Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa).....	28
15. Ostali rashodi i gubici	28
16. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	28
17. Porez na dobit	29
18. Zarada/(gubitak) po akciji.....	29
19. Nematerijalna sredstva.....	30
20. Nekretnine, postrojenja i oprema.....	31
21. Zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja.....	33
22. Kratkoročna potraživanja.....	33
23. Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	34
24. Porez na dodatu vrijednost.....	34
25. Kapital	35
26. Ostale dugoročne obaveze, uključujući razgraničenja.....	35
27. Dugoročni krediti	36
28. Kratkoročne finansijske obaveze.....	37
29. Obaveze iz poslovanja	37
30. Obaveze za plate i naknade plata	37
31. Kratkoročna razgraničenja	38
32. Vanbilansna evidencija.....	38
33. Upravljanje finansijskim rizicima	39
34. Poreski rizici	39
35. Događaji nakon datuma izvještavanja.....	40
36. Sudski sporovi	40
37. Usaglašavanje potraživanja i obaveza	40

Izveštaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294

F +387 51 211 501

E office@ba.gt.com

www.grantthornton.ba

Akcionarima Matičnog društva Aerodromi Republike Srpske a.d. Banja Luka

Mišljenje

Obavili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Aerodromi Republike Srpske a.d. Banja Luka (u daljem tekstu "Matično društvo") i zavisnog društva ARS Tours d.o.o. Banja Luka koji obuhvataju konsolidovani bilans stanja na dan 31. decembra 2023. godine, konsolidovani bilans uspjeha, konsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu, konsolidovani izvještaj o tokovima gotovine i napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja se završila na taj dan, uključujući i pregled značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, konsolidovani finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim značajnim aspektima, finansijski položaj Grupe na dan 31. decembra 2023. godine kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja prevedenim i objavljenim u Republici Srpskoj.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Grupu u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA), i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Značajna neizvjesnost u vezi s vremenski neograničenim poslovanjem

Kao što je objelodanjeno u napomeni 2 uz konsolidovane finansijske izvještaje, Grupa je konsolidovane finansijske izvještaje sastavilo po načelu stalnosti poslovanja. U skladu sa navedenim, skrećemo pažnju na činjenicu da na dan 31. decembra 2023. godine, tekuće obaveze Grupe prevazilaze tekuću imovinu za iznos od 5.299.544 KM. Grupa je u 2023. godini ostvarilo gubitak u poslovanju u iznosu od 1.757.889 KM, a akumulirani ukupan gubitak na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 7.317.847 KM. Uprava Grupe smatra da uz pomoć Vlade Republike Srpske preduzima sve neophodne mjere vezane za kontinuirano poslovanje i da je stoga primjena načela stalnosti poslovanja validno primjenjena u pripremi ovih finansijskih izvještaja u datim okolnostima.

Naše mišljenje nije modifikovano u vezi sa gore navedenim pitanjima.

Ključna pitanja revizije

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izvještaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne izražavamo posebno mišljenje o ovom pitanju.

Odgovornost Uprave za konsolidovane finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja konsolidovanih finansijskih izvještaja, a koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške.

U sastavljanju konsolidovanih finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Grupe da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju i objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Lica ovlaštena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Grupe.

Odgovornost revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidovani finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati revizorov izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza konsolidovanih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Grupe;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Grupe da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u konsolidovanim finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši

zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Grupa prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;

- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidovanih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidovani finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Takođe, dostavljamo rukovodstvu Grupe izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koje može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

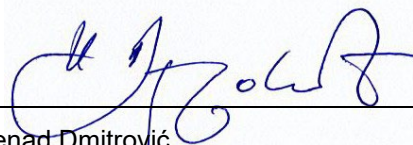
Partner na revizorskom angažmanu čiji je rezultat ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Nenad Dmitrović, Ovlašćeni revizor.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 22. maj 2024. godine

Isidora Džombić
Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Nenad Dmitrović
Ovlašćeni revizor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Konsolidovani bilans uspjeha za period 01.01- 31.12.2023. godine

Bilansne pozicije	Napomene	2023. u KM	2022. u KM
Poslovni prihodi			
Prihodi od prodaje robe	5	1.179.914	2.252.728
Prihodi od pruženih usluga	6	2.218.233	1.483.818
Ostali poslovni prihodi	7	1.397.164	2.389.373
		4.795.311	6.125.919
Poslovni rashodi			
Nabavna vrijednost prodate robe	8	(606.266)	(1.735.113)
Troškovi materijala	9	(295.348)	(191.110)
Troškovi goriva i energije	10	(161.118)	(133.755)
Troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja	11	(3.261.926)	(2.663.306)
Troškovi proizvodnih usluga	12	(658.818)	(633.708)
Troškovi amortizacije i rezervisanja	13	(1.076.879)	(1.041.478)
Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa)	14	(323.243)	(243.594)
Troškovi poreza		(9.878)	(7.045)
Troškovi doprinosa		(2.917)	(631)
		(6.396.393)	(6.649.740)
Poslovni dobitak/(gubitak)		(1.601.082)	(523.821)
Finansijski prihodi		1	1.139
Finansijski rashodi		(53.086)	(42.211)
Ostali prihodi i dobici		32.294	17.079
Ostali rashodi i gubici	15	(142.241)	(45.852)
Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine	16	14.549	81.868
Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine		-	-
Prihodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina		-	1.670
Rashodi po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina		(8.324)	(49.698)
Dobitak/(gubitak) prije oporezivanja		(1.757.889)	(559.826)
Porez na dobit	17	-	(2.207)
Neto dobitak/(gubitak) perioda		(1.757.889)	(562.033)
Zarada/(gubitak) po akciji	18	(0,1736)	(0,0555)

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Lice ovlašteno za zastupanje

Lice sa licencom

Konsolidovani bilans stanja na dan 31.12.2023. godine

Bilansne pozicije	Napomene	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Stalna sredstva			
Nematerijalna sredstva	19	273.080	285.481
Nekretnine, postrojenja i oprema	20	25.697.324	25.538.887
		25.970.404	25.824.368
Tekuća sredstva			
Zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	21	341.111	367.095
Kratkoročna potraživanja	22	237.492	596.403
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	23	303.173	534.119
Porez na dodatu vrijednost	24	49.856	75.692
Kratkoročna razgraničenja		950	950
		932.582	1.574.259
BILANSNA AKTIVA		26.902.986	27.398.627
Vanbilansna aktiva	32	6.576.742	6.576.742
Kapital	25		
Osnovni akcijski kapital		10.125.725	10.125.725
Otkupljene sopstvene akcije i udjeli		-	(764.390)
Ostale rezerve		821.818	821.818
Revalorizacione rezerve		11.124.827	11.512.391
Neraspoređeni dobitak		797.104	417.330
Gubitak		(8.114.951)	(6.013.867)
		14.754.523	16.099.007
Dugoročne obaveze			
Obaveze prema povezanim pravnim licima		2.666	7.333
Ostale dugoročne obaveze, uključujući razgraničenja	26	964.050	964.050
Dugoročni krediti	27	4.949.621	5.220.611
		5.916.337	6.191.994
Kratkoročne obaveze			
Kratkoročne finansijske obaveze	28	644.219	752.922
Obaveze iz poslovanja	29	2.002.552	851.653
Obaveze iz specifičnih poslova		16.200	12.582
Obaveze za plate i naknade plata	30	340.179	430.212
Ostale obaveze		39.597	37.230
Porez na dodatu vrijednost		7.206	2.658
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine		13.474	30.017
Obaveze za porez na dobit		-	2.207
Kratkoročna razgraničenja	31	3.168.699	2.988.145
		6.232.126	5.107.626
POSLOVNA PASIVA		26.902.986	27.398.627
Vanbilansna pasiva	32	6.576.742	6.576.742

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Konsolidovani bilans tokova gotovine za period 01.01 - 31.12.2023. godine

	31.12.20223 u KM	31.12.2022. u KM
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi od kupaca i primljeni avansi u zemlji	3.934.364	3.434.459
Prilivi od kupaca i primljeni avansi u inostranstvu	1.750.197	2.687.264
Prilivi od premija, subvencija, dotacija i slično	1.281.333	2.210.445
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	278.948	195.726
Odlivi po osnovu isplata dobavljačima i dati avansi u zemlji	(1.341.275)	(2.315.049)
Odlivi po osnovu isplata dobavljačima i dati avansi u inostranstvu	(1.927.774)	(4.110.524)
Odlivi po osnovu plaćenih kamata	(46.231)	(29.180)
Odlivi po osnovu isplata zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	(3.714.278)	(2.418.192)
Odlivi po osnovu poreza na dobit	(2.207)	-
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	(66.388)	(175.296)
Neto priliv/ (odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti	146.689	(520.347)
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Odlivi po osnovu kupovine nekretnina, potrojenja i opreme	(115.316)	-
Ostali odlivi iz aktivnosti investiranja	(291.724)	-
Neto priliv/ (odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja	(407.040)	-
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi od prodaje otkupljenih sopstvenih akcija	400.895	-
Odlivi po osnovu kratkoročnih kredita	(371.490)	(201.355)
Neto priliv/ (odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja	29.405	(201.355)
NETO PRILIV/ (ODLIV) GOTOVINE	(230.946)	(721.702)
GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	534.119	1.255.821
GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA	303.173	534.119

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Konsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu za period 01.01 - 31.12.2023. godine

	Akcijski kapital	Revalorizacione rezerve	Ostale rezerve	Akumulirani neraspoređeni dobitak/ nepokriveni (gubitak)	Ukupno
Ponovo iskazano stanje na dan 01.01.2022. godine	9.361.335	11.899.954	821.818	(5.422.067)	16.661.040
Neto dobitak/(gubitak) perioda iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	(562.033)	(562.033)
Stanje na dan 31.12.2022/01.01.2023. godine	9.361.335	11.899.954	821.818	(5.984.100)	16.099.007
Neto dobitak/(gubitak) perioda iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	(1.757.889)	(1.757.889)
Sticanje sopstvenih akcija	-	-	-	(400.895)	(400.895)
Ostale promjene	-	-	-	12.540	12.540
Stanje na dan 31.12.2023. godine	9.361.335	11.899.954	821.818	(7.328.584)	14.754.523

Napomene u nastavku čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

1. Osnovni podaci o Grupi

Gruppu za konsolidaciju čini:

1. „Aerodromi Republike Srpske“ a.d. Banja Luka, Matično društvo i
2. „ARS TOURS“ d.o.o. Banja Luka, Zavisno društvo.

Učešće Matičnog društva u kapitalu Zavisnog društva je 100%.

Osnovni podaci o Matičnom društvu

Privredno društvo je pod nazivom „Aerodrom Banja Luka“ osnovano 1991. godine. Pod nazivom „Aerodromi Republike Srpske“ Banja Luka sa p.o. registrovano je kao osnovno državno preduzeće sredinom 1995. godine, a u skladu sa članom 5 Zakona o državnim preduzećima (Službeni glasnik Republike Srpske broj 3/95, 4/96, 21/96, 3/97). Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci od 28. novembra 2013. godine sa registarskim uloškom broj 1-2513-00 dolazi do statusne promjene –svojinske transformacije tako da preduzeće od državnog preduzeća konstituiše se kao akcionarsko društvo, u skladu sa Zakonom o prodaji državnog kapitala (Službeni glasnik Republike Srpske broj 24/98) i Zakonom o preduzećima (Službeni glasnik Republike Srpske broj 24/98), te počinje poslovati pod današnjim nazivom Preduzeće za usluge u vazдушnom saobraćaju "Aerodromi Republike Srpske " a.d. Banja Luka.

Skraćeni naziv Preduzeća je "Aerodromi Republike Srpske" a.d. Banja Luka (u daljnjem tekstu "Matično društvo).

Matično društvo je bilo registrovano na adresi: Banja Luka Ulica Veselina Masleše broj 28, dok je Rješenjem Suda broj U / I 2040/05 od 19. Septembra 2005. godine promijenjena adresa i upisano novo sjedište u ulici Kralja Petra I Karađorđevića broj 111.

Po sudskom rješenju broj 057-0-Reg-23-001988 od 31. oktobra 2023.godine došlo je do promjene adrese Društva u Ljevčanska 141 Laktaši.

Matični broj: 01140167

JIB: 4400912460005

PIB: 400912460005

Po Rješenju o registraciji broj 057-0-Reg-16-001202 od 15. juna 2016. godine, Društvo je vlasnik 100% zavisnog društva ARS TOURS d.o.o. Banja Luka.

Organi upravljanja

Organi Društva (prema odredbama Statuta) su:

-Skupština akcionara

-Nadzorni odbor

-Uprava

Upravu Društva čine: direktor i izvršni direktori.

Direktor: Milan Račić od 01.01.2023 do 25.04.2023

Natalija Trivić od 26.04.2023 do 31.12.2023. godine

Izvršni direktori: Mirjanić Vesna od 01.01.2023. - 31.12.2023. godine,

Dakić Dragiša od 01.01.2023. - 31.12.2023. godine,

Đukić Njegoš od 01.01.2023. - 31.12.2023. godine.

Aerodromi Republike Srpske a.d. Banja Luka
Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine

Nadzorni odbor:

Predsjednik: Matić Slaviša – od 01.01. do 04.09.2023. godine,
Ivanović Božidar – od 05.09. do 31.12.2023. godine

Članovi:

1. Matić Slaviša – od 05.09. do 31.12.2023. godine,
2. Ivanović Zorislav – od 01.01. do 31.12.2023. godine,
3. Čolić Aleksandar od 01.01. do 31.08.2023. godine,
4. Jež Vid – od 01.09. do 31.12.2023. godine,
5. Rade Pavlović – od 01.01. do 31.10.2023. godine,
6. Vlaisavljević Saša – od 01.11. do 31.12.2023. godine.

Odbor za reviziju:

Predsjednik: Bajić Saša

Članovi:

1. Baroš Ljiljana
2. Krunić Biljanja

Direktor interne revizije: Ratković Danka

Osnovni podaci o zavisnom društvu

Privredno društvo za pružanje usluga u turizmu „ARS TOURS“ d.o.o. Banja Luka registrovano je rješenjem Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci broj: 057-0-Reg-16-0001202 od 15. juna 2016. godine.

Osnovni kapital u iznosu od 25.000 KM uplatio je osnivač „Aerodromi Republike Srpske“ a.d., kao jedini osnivač.

Matični broj subjekta u sudskom registru je 37-01-0238-16, a statistički matični broj Republičkog zavoda za statistiku je 11145914.

Sjedište: Veselina Masleše 19, Banja Luka

Jedinstveni poreski identifikacioni broj Poreske uprave Republike Srpske je 4404051780009.

Kao osnovne djelatnosti u registar su upisane:

- 79.11 Djelatnost putničkih agencija
- 79.12 Djelatnost tur – operatora
- 79.90 Ostale rezervacijske usluge i pripadajuće djelatnosti
- 82.30 Organizacija sastanaka i poslovnih sajmova

Lice ovlašteno za zastupanje: Slađana Savanović 01.01. - 28.02.2023

Hana Kunić 01.03. – 31.12.2023

Na dan 31. decembra 2023. godine, prosječan broj zaposlenih po osnovu časova rada je 110 radnika (na dan 31. decembra 2022. godine 89 radnik). Na bazi stanja na kraju 2023. godine broj radnika je 116 (na kraju 2022. godine 109 radnika).

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju konsolidovanih finansijskih izvještaja

Izjava o usaglašenosti

Konsolidovani finansijski izvještaji predstavljaju godišnje konsolidovane finansijske izvještaje Grupe koji su sastavljeni u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja prevedenim i objavljenim u Republici Srpskoj.

Prezentacija konsolidovanih finansijskih izvještaja

Pravna lica konsolidovane finansijske izvještaje sastavljaju i prezentiraju za poslovnu godinu i to za period od 1. januara do 31. decembra tekuće godine sa uporednim podacima za prethodnu godinu. Konsolidovani finansijski izvještaji su iskazani u konvertibilnim markama (KM), osim ukoliko nije drugačije navedeno.

Računovodstveni metod

Konsolidovani finansijski izvještaji su sastavljeni po metodu prvobitne nabavne vrijednosti, osim ukoliko MSFI ne zahtijevaju drugačiji osnov vrednovanja na način opisan u primjenjenim računovodstvenim politikama.

Načelo stalnosti poslovanja

Na dan 31. decembra 2023. godine, kratkoročne obaveze Grupe veće su od njegove tekuće imovine za 5.299.544 KM. Rukovodstvo Grupe smatra da preduzima sve neophodne mjere vezane za normalno i kontinuirano obavljanje operativnih aktivnosti i da stoga primjena načela stalnosti poslovanja je validno primijenjena u pripremi ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja, kao i da će uz podršku osnivača biti omogućeno nesmetano funkcionisanje Grupe u budućnosti. Kao osnov za pripremu ovih finansijskih izvještaja u skladu sa načelom stalnosti poslovanja je i kontinuirano izdvajanja sredstava iz Budžeta Republike Srpske, odnosno podrška Ministarstvo saobraćaja i veza Republike Srpske. U toku 2023. godine Ministarstvo saobraćaja i veza Republike Srpske obezbijedilo je sredstva u iznosu od 1.123.000 KM kao podršku funkcionisanja Grupe. Sredstva koja su planirana u Budžetu Ministarstva za pomoć Matičnom Društvu za 2024. godinu iznose 2.000.000 KM.

Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS")

Na dan odobranja ovih finansijskih izvještaja, sledeći standardi i izmjene postojećih standarda, su u primjeni:

- MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Dopune klasifikacije obaveza (1. januar 2023. godine);
- MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Objelodanjivanje računovodstvenih politika – Dopune (1. januar 2023. godine);
- MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“ Dopuna definicije računovodstvenih procjena (1. januar 2023. godine);
- MRS 12 „Porez na dobit“ – Odloženi porez povezani sa sredstvaim i obavezama nastalim iz pojedinačnih transakcija (1. januar 2023. godine);
- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ – Dopune (1. januar 2023. godine).

Primjena gore navedenih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije imala uticaja na finansijske izvještaje Grupe.

Na dan odobranja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći Standardi i izmjene postojećih Standarda, kao i nova tumačenja su bili izdati, ali nisu postali efektivni:

- MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ dopuna klasifikacije dugoročnih i kratkoročnih obaveza (1. januar 2024. godine);
- MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ dopuna kratkoročne obaveze i kovenante (1. januar 2024. godine);
- MRS 7 „Izvještaj o tokovima gotovine“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti – Objelodanjivanja“ – Dopune aranžmani finansiranja od strane dobavljača (1. januar 2024. godine);
- MSFI 16 „Lizing“ – Dopuna obaveza po osnovu najma u transakcijama prodaje i povratnog lizinga (1. januar 2024. godine).

Rukovodstvo Grupe je izabralo da ne usvoji ove nove Standarde i izmjene postojećih Standarda prije nego oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Grupe u periodu inicijalne primjene.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Prihodi

Prihodi od prodaje robe i učinaka priznaju se u visini fakturisane prodajne vrijednosti (fakturisana realizacija) po odbitku svih popusta i poreza.

Učinci aktivirani za osnovna sredstva i materijal i potrošeni učinci za reklamu i reprezentaciju priznaju se u visini cijene koštanja.

Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija priznaju se u visini primljenih premija, subvencija, dotacija i donacija. Ako je donacija primljena u materijalu i osnovnim sredstvima ili u gotovu za nabavku materijala ili osnovnih sredstava u prihod priznaje se dio donacije koji je jednak trošku utrošenog materijala nabavljenog iz donacije, odnosno koji je jednak troškovima amortizacije osnovnog sredstva pribavljenog iz donacije u skladu sa MRS 20.

Drugi poslovni prihodi obuhvataju prihode od zakupnina, članarina, tantijema i ostali prihodi, a priznaju se kada su naplaćeni ili fakturisani.

Ostali prihodi obuhvataju dobitke od prodaje nematerijalnih ulaganja, osnovnih sredstava, učešća u kapitalu, dugoročnih hartija od vrijednosti i od prodaje materijala, kao i viškova utvrđenih popisom osim viškova učinaka, naplatu otpisanih potraživanja, prihode od smanjenja obaveza i ukidanja dugoročnih rezervisanja.

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine obuhvataju pozitivne efekte povećanja vrijednosti nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava do visine prethodno iskazanih rashoda za ta sredstava u skladu sa MRS 16 i MRS 36.

Finansijski prihodi obuhvataju prihode od kamata, kursnih razlika, dividende i ostali prihodi ostvareni iz odnosa sa zavisnim i povezanim pravnim licima.

Rashodi

Poslovni rashodi obuhvataju nabavnu vrijednost prodate robe, troškove materijala, troškove goriva i energije, troškove zarada, naknada i ostalih ličnih primanja, troškove proizvodnih usluga, troškove amortizacije, troškove rezervisanja i nematerijalne troškove.

Ostali rashodi obuhvataju gubitke po osnovu prodaje i rashodovanja nematerijalnih ulaganja, osnovnih sredstava, učešća u kapitalu i hartija od vrijednosti, prodaje materijala, manjkova osim manjkova učinaka i druge nepomenute rashode.

Rashodi po osnovu obezvređenja imovine obuhvataju negativne efekte usklađivanja vrijednosti nematerijalnih ulaganja, osnovnih sredstava, dugoročnih finansijskih plasmana, zaliha, hartija od vrijednosti i potraživanja u skladu sa MRS 36, MRS 16 i MRS 38.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode iz odnosa u zavisnim i povezanim pravnim licima, rashode kamata, negativne kursne razlike i ostale finansijske rashode.

Vanredni rashodi obuhvataju rashode po osnovu katastrofa i elementarnih nepogoda.

Preračunavanje strane valute

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u KM po zvaničnom kursu koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja preračunati su u KM po zvaničnom kursu utvrđenom za taj dan.

Nemonetarne stavke koje se vrednuju po principu istorijskog troška izraženog u stranoj valuti preračunate su po istorijskom kursu važećem na dan inicijalne transakcije.

Zvanični kursevi primjenjeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u KM su bili sljedeći:

Valuta	31.12.2023.	31.12.2022.
EUR	1,955830	1,955830
GBP	2,250538	2,205168
USD	1,769982	1,833705

Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja se odnose na kamate i druge troškove koji nastaju u vezi sa pozajmljivanjem sredstava. Troškovi pozajmljivanja koji se mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili izradi sredstva koje se osposobljava za upotrebu, uključuju se u nabavnu vrijednost ili cijenu koštanja tog sredstva. Ostali troškovi pozajmljivanja priznaju se kao rashod perioda u kome su nastali.

Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja su određiva nemonetarna sredstva bez fizičkog sadržaja koja služe za proizvodnju ili isporuku robe ili usluga, za iznajmljivanje drugim licima ili se koriste u administrativne svrhe. Nematerijalnim ulaganjima smatraju se:

- ulaganja u razvoj,
- ulaganja u koncesije, patente, licence i slična prava,
- goodwill i
- ostala nematerijalna ulaganja.

Nematerijalno ulaganje početno se mjeri (priznanje) po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja.

Nematerijalna ulaganja otpisuju se putem proporcionalne stope amortizacije usvojene pravilnikom, osim ulaganja čije je vrijeme korišćenja utvrđeno ugovorom, kada se otpisivanje vrši u rokovima koji proističu iz ugovora.

Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema se inicijalno priznaju po nabavnoj vrijednosti, odnosno po cijeni koštanja za sredstva izrađena u sopstvenoj režiji. Nabavnu vrijednost čini fakturna vrijednost uvećana za sve troškove koji se mogu direktno pripisati dovođenju ovih sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti.

U slučaju značajnijeg odstupanja nabavne cijene ili cijene koštanja od poštene vrijednosti, nakon početnog priznavanja iskazuju se po revalorizacionom iznosu, koji izražava njihovu poštenu vrijednost na dan revalorizacije, umanjenoj za ukupan iznos ispravki vrijednosti po osnovu gubitka zbog obezvređenja.

Revalorizacija se vrši onoliko redovno koliko je dovoljno da se iskazani iznos ne razlikuje značajno od iznosa koji bi se utvrdio da je primjenjen postupak iskazivanja po poštenoj vrijednosti na dan bilansa stanja.

Učestalost revalorizacije zavisi od kretanja poštene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme koji se revalorizuju. Kada se poštena vrijednost revalorizovanog sredstva znatno razlikuje od njegove iskazane vrijednosti, potrebna je nova revalorizacija. Česte revalorizacije nisu neophodne za nekretnine, postrojenja i opremu kod kojih su promjene poštene vrijednosti samo neznatne. Umjesto toga, dovoljna je revalorizacija svakih pet godina.

Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme se izračunava primjenom proporcionalne metode u toku procijenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava, uz primjenu sljedećih stopa:

Naziv	stope %
Nematerijalna ulaganja	0,00% - 33,33%
Građevinski objekti	1,50% - 10,00%
Računarska oprema	20,00% - 25,00%
Namještaj	12,50%
Putnički automobili	15,50%
Teretni automobili	14,30%
Klime	16,50%

Obračun amortizacije počinje od narednog mjeseca u odnosu na mjesec u kojem je sredstvo stavljeno u upotrebu. Amortizacione stope se preispituju svake godine radi obračuna amortizacije koja odražava stvarni utrošak ovih sredstava u toku poslovanja i preostali namjeravani vijek njihovog korišćenja.

Sredstvo se isknjižava iz evidencije u momentu otuđenja ili ukoliko se ne očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe tog sredstva. Dobici ili gubici po osnovu prodaje ili otpisa sredstva (kao razlika između neto prodajne vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti) priznaju se u bilansu uspjeha odgovarajućeg perioda.

Umanjenje vrijednosti imovine

Na dan svakog bilansa stanja, Grupa preispituje knjigovodstvenu vrijednost svoje materijalne i nematerijalne imovine da bi utvrdilo da li postoje indikacije da je došlo do gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti imovine. Ukoliko takve indikacije postoje, procjenjuje se nadoknadivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak. Ako nije moguće procijeniti nadoknadivi iznos pojedinog sredstva, Grupa procjenjuje nadoknadivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca za rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvene vrijednosti, onda se knjigovodstvena vrijednost tog sredstva umanjuje do nadoknativog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod, osim ako sredstvo prethodno nije bilo predmet revalorizacije. U tom slučaju dio gubitka, do iznosa revalorizacije, priznaje se u okviru promjena na kapitalu.

Zalihe

Zalihe robe, materijala mjere se po nabavnoj vrijednosti. Nabavna vrijednost obuhvata fakturnu vrijednost, uvozne dažbine, troškove transporta, rukovanja i ostale troškove dovođenja zaliha na postojeću lokaciju i u postojeće stanje.

Troškovi nabavke mogu uključivati i kursne razlike koje direktno nastaju prilikom nedavnog sticanja zaliha koje su fakturisane u stranoj valuti, u rijetkim okolnostima koje su dozvoljene prema dopuštenom alternativnom pristupu iz MRS 21 – Efekti promjena kurseva razmjene stranih valuta.

Zalihe se vrednuju po nabavnoj vrijednosti ili neto prodajnoj vrijednosti, u zavisnosti od toga koja je od ove dvije vrijednosti niža, dok zalihe koje su proizvedene kao sopstveni učinci iskazuju se po cijeni izrade (koštanja), odnosno po neto prodajnoj cijeni, ako je niža. Neto prodajna vrijednost je cijena po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja, nakon umanjenja cijena za troškove prodaje.

Obračun izlaza zaliha (prodaje) zaliha robe, vrši se po metodi prodajne cijene.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto prodajnu vrijednost. Za oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima vrši se odgovarajuća ispravka vrijednosti, ili se u cjelosti otpisuju.

Sredstva klasifikovana kao sredstva namijenjena za prodaju

U sredstva klasifikovana kao sredstva namijenjena za prodaju spadaju: stalna sredstva namijenjena za prodaju i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji. Stalna sredstva namijenjena prodaji su nabavljene nekretnine, postrojenja i oprema radi prodaje, a vrednuju se po nabavnoj vrijednosti.

Sredstva poslovanja koja se obustavljaju su nematerijalna sredstva, nekretnine, postrojenja i oprema dijela preduzeća čije se poslovanje obustavlja. Ova sredstva se vrednuju po sadašnjoj (neotpisanoj) vrednosti.

Ako se sa stalne imovine prenose sredstva na sredstva namijenjena prodaji, vrednuju se po nižoj vrijednosti između knjigovodstvene i procijenjene vrijednosti.

Ako početna vrijednost ovih sredstava ne odgovara tržišnoj cijeni umanjenoj za troškove prodaje vrši se procenjivanje po poštenoj vrijednosti. Pozitivni efekti su prihodi od usklađivanja vrijednosti, a negativni efekti procene su rashodi po osnovu obezvrjeđenja (paragraf 18,19 i 23 MSFI 5 - Stalna sredstva namijenjena prodaji i poslovanja koja prestaju).

Finansijski instrumenti

Klasifikacija finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva uključuju dugoročne finansijske plasmane, potraživanja i kratkoročne finansijske plasmane, gotovinu i gotovinske ekvivalente. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su sredstva stečena. Rukovodstvo Grupe utvrđuje klasifikaciju finansijskih sredstava prilikom inicijalnog priznavanja.

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica, učešća u kapitalu povezanih pravnih lica, učešća u kapitalu ostalih pravnih lica i dugoročne hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju. Takođe, u okviru dugoročnih finansijskih plasmana iskazuju se i dugoročni krediti zavisnim, povezanim i drugim pravnim licima, dugoročni krediti u zemlji i inostranstvu, dugoročne hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća i ostali dugoročni plasmani.

Navedeni plasmani se prilikom početnog priznavanja mjere po njihovoj nabavnoj vrijednosti koja predstavlja poštnu vrijednost nadoknade koja je data za njih.

Poslije početnog priznavanja, preduzeće mjeri finansijska sredstva, uključujući i derivate koji su sredstva, po njihovim poštnim vrijednostima, bez bilo kakvog umanjivanja za transakcione troškove koji mogu nastati prilikom prodaje ili drugog otuđenja.

Priznati dobitak ili gubitak koji proizilazi iz promjene u poštnoj vrijednosti finansijskog sredstva koja nije dio odnosa zaštite, iskazuje se kao dobitak ili gubitak iz finansijskog sredstva koje je raspoloživo za prodaju koji je:

1. uključen u neto dobitak ili gubitak u periodu u kojem nastaje i
2. prikazan direktno u sopstvenom kapitalu, kroz izvještaj o promjenama na sopstvenom kapitalu

Učešća u kapitalu pridruženih pravnih lica nad čijim poslovanjem postoji značajan uticaj (učešće u akcijama sa pravom glasa od 20 – 50%) i drugi uslovi definisani MRS 28- Računovodstveno obuhvatanje ulaganja u pridružena preduzeća mjere se prema metodu nabavne vrijednosti.

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od kupaca – zavisnih i povezanih pravnih lica i ostalih kupaca u zemlji i inostranstvu po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga, kredite, hartije od vrijednosti i ostale kratkoročne plasmane sa rokom dospeljeća, odnosno prodaje do godinu dana od dana činidbe, odnosno od dana bilansa.

Kratkoročna potraživanja od kupaca vrednuju se po vrijednosti originalne fakture.

Kratkoročni finansijski plasmani koji se ne drže radi trgovanja mjere se po amortizovanoj vrijednosti, ne uzimajući u obzir namjeru preduzeća da ih drži do dospeljeća.

Ukoliko postoji vjerovatnoća da preduzeće neće biti u stanju da naplati sve dospjele iznose (glavnicu i kamatu) prema ugovorenim uslovima vrši se ispravka ovih potraživanja. Ako je nenaplativost neizvjesna vrši se indirektan otpis, a ako je nenaplativost izvjesna vrši se direktan otpis tih potraživanja.

Finansijskim obavezama smatraju se dugoročne obaveze (obaveze prema povezanim pravnim licima i pravnim licima sa uzajamnim učešćem, dugoročni krediti, obaveze po dugoročnim hartijama od vrijednosti i ostale dugoročne obaveze), kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema povezanim pravnim licima i pravnim licima sa uzajamnim učešćem, kratkoročni krediti i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanjaj) i ostale kratkoročne obaveze.

Prilikom početnog priznavanja preduzeće vrednuje finansijsku obavezu po njenoj nabavnoj vrijednosti koja predstavlja poštenu vrijednost nadoknade koja je primljena za nju. Transakcioni troškovi se uključuju u početno vrednovanje svih finansijskih obaveza.

Nakon početnog priznavanja preduzeće vrednuje sve finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti, osim obaveza koje drži radi trgovanja i derivata koji predstavljaju obaveze koje mjeri po poštenoj vrijednosti.

Smanjenje obaveza po osnovu zakona, vanparničnog poravnjanja i slično vrši se direktnim otpisivanjem.

Metod efektivne kamate

Metod efektivne kamate je metod izračunavanja amortizovane vrijednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i raspodjele prihoda i rashoda od kamate tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduće gotovinske isplate ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta ili, gdje je prikladno, tokom kraćeg perioda na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Prihodi se priznaju na bazi efektivne kamate za dužničke instrumente, izuzev za one koji su iskazani po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U gotovinu i ekvivalente gotovine spadaju: gotovinski ekvivalenti – hartije od vrijednosti, poslovni računi, izdvojena sredstva, akreditivi, blagajna ostala novčana sredstva i novčana sredstva čije je korištenje ograničeno ili vrijednost umanjena. Hartije od vrijednosti koje su neposredno unovčljive i plemeniti metali smatraju se gotovinskim ekvivalentima. Hartije od vrijednosti procjenjuju se po nabavnoj vrijednosti, a plemeniti metali procjenjuju se po vrijednosti izvedenoj iz cijena plemenitih metala na svjetskom tržištu. Hartije od vrijednosti, depoziti po viđenju i gotovina u stranoj valuti procjenjuju se po srednjem kursu strane valute na dan bilansa. Pozitivne kursne razlike evidentiraju se u korist finansijskih prihoda, a negativne na teret finansijskih rashoda.

Kredit (zajmovi) i potraživanja

Potraživanja od kupaca, krediti (zajmovi) i ostala potraživanja sa fiksnim ili odredivim plaćanjima koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu klasifikuju se kao krediti (zajmovi) i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i potraživanja vrednuju se po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamate, umanjenoj za umanjenje vrijednosti po osnovu obezvrjeđenja. Prihod od kamate se priznaje primjenom metoda efektivne kamate, osim u slučaju kratkoročnih potraživanja, gdje priznavanje prihoda od kamate ne bi bilo materijalno značajno.

Umanjenja vrijednosti finansijskih sredstava

Na dan svakog bilansa stanja Grupa procjenjuje da li postoje objektivni dokazi da je došlo do umanjenja vrijednosti imovine finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava (osim sredstava iskazanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha). Obezvrjeđenje finansijskih sredstava se vrši kada postoje objektivni dokazi da su, kao rezultat jednog ili više događaja koji su se desili nakon početnog priznavanja finansijskog sredstva, procijenjeni budući novčani tokovi sredstava izmjenjeni.

Obezvrjeđenje (ispravka vrijednosti) potraživanja vrši se indirektno za iznos dospjelih potraživanja koja

ostale finansijske obaveze, uključujući obaveze po kreditima, inicijalno se priznaju po fer vrijednosti primljenih sredstava, umanjenoj za troškove transakcije.

Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metoda efektivne kamate. Trošak po osnovu kamata se priznaje u bilansu uspjeha obračunskog perioda.

Kapital

U kapital spadaju: osnovni kapital, rezerve (emisiona premija, zakonske i statutarne rezerve), revalorizacione rezerve i neraspoređeni dobitak i gubitak do visine kapitala.

Gubitak iz ranijih godina i tekuće godine je ispravka vrijednosti kapitala.

Kapital i gubitak unose se u bilans u visini nominalne knjigovodstvene vrijednosti.

Revalorizaciona rezerva datog sredstva prenosi se na neraspoređeni dobitak postepeno u visini razlike amortizacije obračunate po propisanim amortizacionim stopama na osnovicu po nabavnoj vrijednosti i amortizacije obračunate po istim amortizacionim stopama na osnovicu koju čini procijenjena - revalorizovana vrijednost i odjednom kada se to sredstvo potpuno amortizuje ili prodaje.

Dugoročna rezervisanja

Dugoročna rezervisanja obuhvataju rezervisanja za troškove u garantnom roku, rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, rezervisanja za zadržane kaucije i depozite, rezervisanja za troškove restrukturiranja preduzeća, rezervisanja za penzije i ostala dugoročna rezervisanja za pokriće obaveza, nastalih kao rezultat prošlih događaja, za koje je vjerovatno da će izazvati odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi, radi njihovog izmirivanja i koje se mogu pouzdano procijeniti (na primjer sporovi u toku) kao i rezervisanja za izdate garancije i druga jemstva.

Dugoročna rezervisanja za troškove i rizike prate se po vrstama, a njihovo smanjenje, odnosno ukidanje vrši se u korist prihoda. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Vrednovanje rezervisanja vrši se u iznosu koji je priznat kao rezervisanje i on predstavlja najbolju procjenu izdatka koji je potreban za izmirenje sadašnje obaveze na dan bilansa stanja.

Rezervisanja se ispituju na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti potreban za izmirenje obaveza, rezervisanje se ukida.

Državne donacije se iskazuju u knjigovodstvu po fer vrijednosti u momentu kada postoji realno uvjerenje da će biti primljena. Priznanju se kao prihod u toku perioda. Ako je donacija primljena kao sredstvo, ona će se evidentirati kao razgraničeni prihod koji se priznaje kao prihod na sistemskoj i racionalnoj osnovi tokom korisnog vijeka trajanja sredstva.

Kratkoročna razgraničenja

U kratkoročna razgraničenja spadaju unaprijed obračunati rashodi perioda, obračunati prihodi budućeg perioda, razgraničeni zavisni troškovi nabavke, odloženi prihodi i primljene donacije, razgraničeni prihodi po osnovu potraživanja i ostala pasivna vremenska razgraničenja. Donacije primljene za povećanje prihoda unose se u prihode do visine rashoda, a donacije primljene za nabavljene stvari unose se u prihode u visini troškova nastalih po osnovu utroška ili amortizacije primljenih stvari iz donacija.

Porez na dobitak

Tekući porez

Porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa propisima o oporezivanju Republike Srpske. Konačni iznos obaveze poreza na dobitak utvrđuje se primjenom poreske stope od 10% na poresku osnovicu utvrđenu u poreskom bilansu Grupe Poreska osnovica prikazana u poreskom bilansu uključuje dobitak prikazan u zvaničnom bilansu uspjeha koji se koriguje za razlike koje su definisane propisima o oporezivanju Republike Srpske.

Republički propisi ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porez

Odloženi porez na dobitak se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i obaveza u finansijskim izvještajima i njihove odgovarajuće poreske osnovice korišćene u izračunavanju oporezivog dobitka. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike dok se odložena poreska sredstva priznaju u mjeri u kojoj je vjerovatno da će oporezivi dobiti biti raspoloživi za korišćenje odbitnih privremenih razlika.

Odloženi porez se obračunava po poreskim stopama za koje se očekuje da će se primjenjivati u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje. Odloženi porez se knjiži na teret ili u korist bilansa uspjeha, osim kada se odnosi na pozicije koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, i u tom slučaju se odloženi porez takođe raspoređuje u okviru kapitala.

4. Značajne računovodstvene procjene

Sastavljanje finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Grupe da vrši procjene i koristi pretpostavke koje mogu da imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, tekućim i očekivanim uslovima poslovanja i ostalim raspoloživim informacijama na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procjenjenih iznosa.

a) Korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme

Grupa procjenjuje preostali korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svake poslovne godine. Procjena korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme je zasnovana na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora.

Ukoliko se sadašnja procjena razlikuje od prethodnih procjena, promjene u poslovnim knjigama Grupe se evidentiraju u skladu sa MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“. Ove procjene mogu da imaju materijalno značajan efekat na knjigovodstvenu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme kao i na iznos amortizacije tekućeg obračunskog perioda.

b) Umanjenje vrijednosti imovine

Na dan bilansa stanja, Grupa vrši pregled knjigovodstvene vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine i procjenjuje da li postoje indikacije za umanjene vrijednosti nekog sredstva. Prilikom procjenjivanja umanjena vrijednosti, sredstva koja gotovinske tokove ne generišu nezavisno dodjeljuju se odgovarajućoj jedinici koja generiše novac. Naknadne promjene u dodjeljivanju jedinici koja generiše novac ili u vremenu novčanih tokova mogu da utiču na knjigovodstvenu vrijednost odnosno imovine.

c) Ispravka vrijednosti potraživanja

Ispravka vrijednosti potraživanja se vrši na osnovu procjenjenih gubitaka usljed nemogućnosti kupaca da ispune svoje obaveze. Procjena rukovodstva je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnoj sposobnosti kupaca i promjenama u postojećim uslovima prodaje. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i očekivanoj budućoj naplati. Promjene u uslovima poslovanja, djelatnosti ili okolnosti vezane za određene kupce mogu da imaju za posljedicu korekciju ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja objelodanjene u finansijskim izvještajima.

d) Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju i vrše kada Grupa ima zakonsku ili ugovornu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je vjerovatno da će odliv resursa biti potreban da se izmire obaveze i kada se može pouzdano izmjeriti iznos procjene.

Prilikom odmjerenja i priznavanja rezervisanja i utvrđivanja nivoa izloženosti potencijalnim obavezama koje se odnose na postojeće sudske sporove rukovodstvo Grupe donosi određene procjene. Ove procjene su neophodne za utvrđivanje vjerovatnoće nastanka negativnog ishoda i određivanja iznosa neophodnog za konačno sudsko poravnanje. Usljed inherentne neizvjesnosti u postupku procjenjivanja, stvarni gubici mogu da se razlikuju od gubitaka inicijalno utvrđenih procjenom. Zbog toga se procjene koriguju kada rukovodstvo Grupe dođe do novih informacija, uglavnom uz podršku internih stručnih službi ili spoljnih savjetnika. Izmjene procjena mogu da u značajnoj mjeri utiču na buduće poslovne rezultate.

5. Prihodi od prodaje robe

Prihodi od prodaje robe	2023. u KM	2022. u KM
Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu		
- Prihodi od prodaje robe u Republici Srpskoj	1.164.156	662.769
Prihodi od prodaje robe na ino tržištu	15.758	1.589.959
Ukupno prihodi od prodaje robe:	1.179.914	2.252.728

Prihodi od prodaje robe u 2023. godini u iznosu od 1.179.914 KM (u 2022. godini u iznosu od 2.252.728 KM) najvećim dijelom odnose se na prodaju robe na malo u kiosku i bifeu u iznosu od 1.112.660 KM (u 2022. godini 638.500 KM), prodaju goriva u iznosu od 26.257 KM (u 2022. godini 1.611.757 KM) koja se smanjila u 2023. godini jer je obustavljena prodaja goriva zbog otežavajućih procedura javnih nabavki, prodaju tečnosti za odleđivanje u iznosu od 40.998 KM (u 2022. godini 2.471 KM).

6. Prihodi od pruženih usluga

Prihodi od pruženih usluga	2023. u KM	2022. u KM
Prihodi od pruženih usluga na domaćem tržištu		
- Prihodi od pruženih usluga u Republici Srpskoj	839.312	520.630
Prihodi od pruženih usluga na ino tržištu	1.378.921	963.188
Ukupno prihodi od pruženih usluga:	2.218.233	1.483.818

Prihodi od pruženih usluga u 2023. godini u iznosu od 2.218.233 KM (u 2022. godini u iznosu od 1.483.818 KM) odnose se na prihode od aerodromskih usluga (parking, avio parking, provizija manipulativnih površina, osvjetljenje, obavještenje, aerodromske usluge Wizz Air, korišćenje agregata i odleđivanje).

7. Ostali poslovni prihodi

Ostali poslovni prihodi	2023. u KM	2022. u KM
Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa i slično	1.123.000	2.202.870
Prihodi od zakupnina	79.540	74.660
Prihodi od donacija	95.345	95.952
Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja	99.279	15.891
Ukupno ostali poslovni prihodi:	1.397.164	2.389.373

Ostali poslovni prihodi u 2023. godini u iznosu od 1.397.164 KM (u 2022. godini u iznosu od 2.389.373 KM) najvećim dijelom se odnose na prihode od premija, subvencija, dotacija, regresa i slično. Prihodi od premija, subvencija, dotacija, regresa i slično u 2023. godini u iznosu od 1.123.000 KM (u 2022. godini u iznosu od 2.202.870 KM) na osnovu Ugovora o finansijskoj podršci Ministarstva saobraćaja i veza-Vlade Republike Srpske.

8. Nabavna vrijednost prodane robe

Nabavna vrijednost prodane robe	2023. u KM	2022. u KM
Nabavna vrijednost prodane robe – kiosk	296.896	294.692
Nabavna vrijednost prodane robe – bife	205.768	83.029
Nabavna vrijednost prodane robe – avio gorivo	30.598	1.357.072
Nabavna vrijednost prodane robe – tečnost za odležavanje	24.756	319
Nabavna vrijednost prodane robe – repromaterijal za kuhinju	48.248	-
Ukupno nabavna vrijednost prodane robe:	606.266	1.735.113

9. Troškovi materijala

Troškovi materijala	2023. u KM	2022. u KM
Troškovi radne odjeće koja se u cjelosti otpisuje	24.675	19.386
Troškovi auto guma, rezervnih dijelova i materijala za održavanje	130.157	68.219
Troškovi ostalog režijskog i kancelarijskog materijala	140.516	103.505
Ukupno troškovi materijala:	295.348	191.110

10. Troškovi goriva i energije

Troškovi goriva i energije	2023. u KM	2022. u KM
Troškovi naftnih derivata – gorivo i mazivo	59.404	74.450
Troškovi lož ulja i ostali utrošci	23.038	-
Troškovi električne energije	78.676	59.305
Ukupno troškovi goriva i energije:	161.118	133.755

11. Troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja

Troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja	2023. u KM	2022. u KM
Troškovi bruto plata	3.025.896	2.443.296
Troškovi bruto naknada članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju	54.373	54.373
Troškovi bruto ostalih ličnih rashoda	181.657	165.637
Ukupno troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja:	3.261.926	2.663.306

Troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja u 2023. godini u iznosu od 3.261.926 KM (u 2022. godini u iznosu od 2.663.306 KM) su povećani u odnosu na prethodnu godinu zbog prekovremenog angažovanja radnika uslijed povećanog obima saobraćaja. U toku 2022 godine, nakon pregovora sa Sindikalnom organizacijom, povećane su plate zaposlenima. Broj zaposlenih radnika se mijenjao u toku godine. U Matičnom društvu je primljeno 13 novih radnika, a za 7 radnika je prestao radni odnos. Od 01.03.2023. godine u Ars Tours-u se povećao broj radnika sa 3 na 4. Na bazi stanja na kraju 2023. godine u odnosu na kraj 2022. godine, broj radnika grupe je povećan sa 109 na 116 radnika.

12. Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga	2023. u KM	2022. u KM
Troškovi transportnih usluga	193.568	194.812
Troškovi usluga održavanja	159.475	140.981
Troškovi zakupnina poslovnih i kancelarijskih prostora	38.656	39.316
Troškovi reklame i propaganda	24.142	38.385
Troškovi špediterskih usluga	3.097	2.529
Troškovi komunalnih usluga	18.840	14.418
Troškovi proizvodnih usluga po ugovoru o djelu	171.272	161.142
Troškovi ostalih usluga	48.163	40.831
Troškovi garancija	1.605	1.294
Ukupno troškovi proizvodnih usluga:	658.818	633.708

13. Troškovi amortizacije i rezervisanja

Troškovi amortizacije i rezervisanja	2023. u KM	2022. u KM
Troškovi amortizacije koji se uključuju u poresku osnovicu (veza napomena 20 i 21)	992.723	976.278
Troškovi amortizacije koji se ne uključuju u poresku osnovicu – donacije (veza napomena 8, 20 i 32)	7.998	7.998
Troškovi amortizacije koji se ne uključuju u poresku osnovicu – isknjižavanje	-	5.408
Troškovi rezervisanja za sudske sporove (veza napomena 31)	76.158	51.794
Ukupno troškovi amortizacije i rezervisanja:	1.076.879	1.041.478

Troškovi amortizacije i rezervisanja u 2023. godini u iznosu od 1.076.879 KM (u 2022. godini u iznosu 1.041.478 KM) se odnose na troškove amortizacije koji se uključuju u poresku osnovicu, troškove amortizacije koji se ne uključuju u osnovicu – donacije i troškove rezervisanja za sudske sporove (veza napomena 31).

14. Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa)

Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa)	2023. u KM	2022. u KM
Troškovi neproizvodnih usluga	159.582	107.543
Troškovi reprezentacije	29.811	24.827
Troškovi premija osiguranja	83.339	45.603
Troškovi platnog prometa	26.600	20.984
Troškovi članarina	2.411	2.217
Troškovi taksi	555	1.199
Ostali nematerijalni troškovi	20.945	41.221
Ukupno nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa):	323.243	243.594

15. Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici	2023. u KM	2022. u KM
Troškovi po osnovu neotpisane vrijednosti	7.774	-
Manjkovi	2.323	606
Ostali rashodi i gubici	132.144	45.246
Ukupno ostali rashodi i gubici:	142.241	45.852

Ostali rashodi i gubici u 2023. godini u iznosu od 132.144 KM (u 2022. godini u iznosu od 45.246 KM) najvećim dijelom se odnose na troškove naknade štete po osnovu Sporazumnog raskida ugovora o kupoprodaji pokretne imovine i pomoć sindikalnoj organizaciji.

16. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine

Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine u 2023. godini u iznosu od 14.549 KM se odnose na prihode od umanjenja ranije priznatih kreditnih gubitaka putem ispravke vrijednosti potraživanja od kupaca.

17. Porez na dobit

Porez na dobit	2023. u KM	2022. u KM
Dobitak/(gubitak) prije oporezivanja	(1.757.889)	(559.826)
Korekcija za poreske svrhe	(46.807)	(148.725)
Poreska osnovica		-
Prenesen poreski gubitak		-
Poreska osnovica iskazana u poreskom bilansu		-
Ukupno porez na dobit (poreski bilans):		-
Plaćene akontacije		-
Porez na dobit iskazan u bilansu uspjeha:	-	-

18. Zarada/(gubitak) po akciji

Zarada/(gubitak) po akciji	2023. u KM	2022. u KM
Dobitak/(gubitak) obračunskog perioda	(1.757.889)	(562.033)
Prosječan ponderisani broj akcija	10.125.725	10.125.725
Ukupno zarada/(gubitak) po akciji:	(0,1736)	(0,0576)

19. Nematerijalna sredstva

	Ulaganje u razvoj	Koncesije, patenti, licence i ostala prava	Ostala nematerijalna sredstva	Avansi i nematerijalna sredstva u pripremi	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 01.01.2022. godine	789.107	172.010	74.822	-	1.035.939
Nabavke u toku godine	-	-	44.215	-	44.215
Stanje na dan 31.12.2022/01.01.2023 godine	789.107	172.010	119.037	-	1.080.154
Nabavke u toku godine	-	-	23.848	-	23.848
Aktiviranje		21.801	-	-	21.801
Stanje na dan 31.12.2023. godine	789.107	193.811	142.885	-	1.125.803
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI					
Stanje na dan 01.01.2022. godine	536.999	172.010	31.562	-	740.571
Amortizacija	46.928	-	7.174	-	54.102
Stanje na dan 31.12.2022/01.01.2023 godine	583.927	172.010	38.736	-	794.673
Amortizacija	46.928	-	11.123	-	58.051
Stanje na dan 31.12.2023. godine	630.855	172.010	49.859	-	852.723
SADAŠNJA VRIJEDNOST					
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2022. godine	205.180	-	80.301	-	285.481
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2023. godine	158.252	21.801	93.026	-	273.080

20. Nekretnine, postrojenja i oprema

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Avansi i NPO u pripremi	Ukupno
N A B A V N A V R I J E D N O S T					
Stanje na dan 01.01.2022. godine	6.313.532	15.772.934	10.805.662	-	32.892.128
Nabavke u toku godine	-	823.111	300.422	195.103	1.318.636
Preknjižavanje sa/ na konto	-	360.000	(360.000)	-	-
Korekcija po procjeni	-	2.444	-	-	2.444
Isknjižavanje	-	-	(56.715)	-	(56.715)
Stanje na dan 31.12.2022/01.01.2023 godine	6.313.532	16.958.489	10.689.369	195.103	34.156.493
Nabavke u toku godine	-	103.481	284.420	754.502	1.142.403
Preknjižavanje sa/ na konto	-	89.824	120.126	(231.751)	(21.801)
Korekcija po procjeni	-	-	(721)	-	(721)
Isknjižavanje	-	-	(29.367)	-	(29.367)
Stanje na dan 31.12.2023. godine	6.313.532	17.151.793	11.063.827	717.854	35.247.006
I S P R A V K A V R I J E D N O S T I					
Stanje na dan 01.01.2022. godine	-	31.356	7.707.382	-	7.738.738
Amortizacija	-	485.840	512.917	-	998.757
Korekcija amortizacije po procjeni	-	-	(76.232)	-	(76.232)
Amortizacija - donacije	-	-	7.998	-	7.998
Isknjižavanje	-	-	(51.655)	-	(51.655)
Stanje na dan 31.12.2022/01.01.2023 godine	-	517.196	8.100.410	-	8.617.606
Amortizacija	-	499.992	442.679	-	942.671
Rashodovanje	-	-	(10.595)	-	(10.595)
Stanje na dan 31.12.2023. godine	-	1.017.189	8.532.493	-	9.549.682

Aerodromi Republike Srpske a.d. Banja Luka

Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Avansi i NPO u pripremi	Ukupno
S A D A Š N J A V R I J E D N O S T					
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2022. godine	6.313.532	16.441.293	2.588.959	195.103	25.538.887
Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2023. godine	6.313.532	16.134.604	2.531.334	717.854	25.697.324

Nekretnine, postrojenja i oprema na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 25.697.324 KM (na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu od 25.538.887 KM) su povećane za promjene po osnovu nabavke sredstava u iznosu od 1.142.403 KM, a u najvećem djelu se odnose na nabavku avansa i nektrenina, postrojenja i opreme u pripremi u iznosu od 754.502 KM i povećanje opreme u iznosu od 284.420 KM.

Na pokretnoj imovini Grupe zasnovano je založno pravo ukupne vrijednosti 4.850.000 KM, na ime obezbjeđenja i naplate potraživanja Fond za razvoj i zapošljavanje po Ugovoru o zajmu broj 001-01-15/3-00028-16 od 14. septembra 2016. godine (veza napomena 32).

21. Zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja

Zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Zalihe materijala	126.631	113.810
Zalihe robe	172.081	211.248
Dati avansi	42.399	42.037
Ukupno zalihe, stalna sredstva namijenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja:	341.111	367.095

22. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Druga kratkoročna potraživanja	16.518	180.213
Potraživanja od kupaca:		
-Kupci - povezana pravna lica (veza napomena 34)	46.037	33.537
-Kupci u zemlji	367.322	425.089
-Kupci u inostranstvu	110.773	279.997
	524.132	738.623
Ukupno bruto kratkoročna potraživanja:	540.650	918.836
<i>Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca – povezana pravna lica</i>	-	-
<i>Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca u zemlji</i>	(253.570)	(264.346)
<i>Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca u inostranstvu</i>	(3.551)	(12.050)
<i>Kupci PPL - Obezvredjenje po MSFI 9</i>		-
<i>Kupci u zemlji - Obezvredjenje po MSFI 9</i>		-
<i>Kupci u inostranstvu - Obezvredjenje po MSFI 9</i>		-
Ukupno ispravka vrijednosti kratkoročnih potraživanja:	(303.158)	(322.433)
Ukupno kratkoročna potraživanja:	237.492	596.403

Kratkoročna potraživanja na dan 31. decembra 2023. godine u bruto iznosu od 540.650 KM sastoje se od potraživanja od kupaca u iznosu od 524.132 KM i drugih kratkoročnih potraživanja u iznosu od 16.518 KM. Kratkoročna potraživanja na dan 31. decembra 2023. godine korigovani su skladu sa izvršenom procjenom očekivanih kreditnih gubitaka (MSFI 9) i utvrđeni pozitivni efekti koji su knjiženi u korist prihoda od usklađivanja vrijednosti imovine u neto iznosu od 14.549 KM (veza napomena 16).

23. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Poslovni račun – domaća valuta	172.190	300.788
Poslovni račun – strana valuta	124.404	229.483
Izdvojena novčana sredstva depozit	-	700
Blagajna - domaća valuta	6.579	3.148
Ukupno gotovina i gotovinski ekvivalenti:	303.173	534.119

24. Porez na dodatu vrijednost

Porez na dodatu vrijednost	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Porez na dodatu vrijednost koji nije odbitna stavka	-	36.154
Porez na dodatu vrijednost u primljenim fakturama	35.011	-
Porez na dodatu vrijednost na ino usluge	6.127	-
Potraživanja za porez na dodatu vrijednost	8.718	39.538
Ukupno porez na dodatu vrijednost:	49.856	75.692

25. Kapital

Kapital	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Osnovni akcijski kapital	10.125.725	10.125.725
Otkupljene sopstvene akcije i udjeli	-	(764.390)
Ostale rezerve	821.818	821.818
Revalorizacione rezerve	11.124.827	11.512.391
Neraspoređeni dobitak	797.104	417.330
Ukupan gubitak	(8.114.951)	(6.013.867)
Ukupno kapital:	14.754.523	16.099.007

Na dan 31. decembar 2023. godine broj akcionara bio je 660, struktura vlasništva najvećih akcionara bila je sljedeća:

Akcijski kapital	Broj akcija	Učešće %
Akcijski fond Republike Srpske a.d. Banja Luka	6.550.417	64,69
PREF a.d. Banja Luka	2.292.464	22,64
Fond za restituciju Republike Srpske a.d. Banja Luka	503.784	4,98
DUIF Management a.d. Banja Luka	134.568	1,33
Todorović Dejan	109.407	1,08
Žigon Izток	108.072	1,07
Ostali akcionari	427.013	4,21
Ukupno akcijski kapital:	10.125.725	100%

Na dan 31. decembra 2023. godine revalorizacione rezerve u iznosu od 11.124.827 KM (na dan 31.12.2022. godine 11.512.391 KM) smanjene su za iznos od 387.563 KM po osnovu amortizacije sredstava. Ostvareni gubitak perioda u iznosu od 1.757.890 KM povećao je ukupan gubitak na dan 31. decembra 2023. godine. Akumulirani dobitak/gubitak na dan 31.12.2023. godine iznosi 7.317.847 KM (na dan 31.12.2022. godine iznos 5.596.537 KM).

Ukupan kapital nakon svih promjena na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 14.754.523 KM.

26. Ostale dugoročne obaveze, uključujući razgraničenja

Ostale dugoročne obaveze, uključujući razgraničenja na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 964.050 KM (na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu od 964.050 KM) odnose se na obaveze prenesene iz JP Aerodrom Trebinje a.d. Trebinje.

27. Dugoročni krediti

Dugoročni krediti	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Fond za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske a.d. Banja Luka	5.593.840	5.973.533
<i>Tekuća dospjeća dugoročnog kredita</i>	<i>(644.219)</i>	<i>(752.922)</i>
Ukupno dugoročni krediti:	4.949.621	5.220.611

Dugoročni kredit broj 001-01-15/3-00028 -16 sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 5.593.841 KM odobren je 14. septembra 2016. godine od strane Fonda za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske a.d. Banja Luka kojim upravlja Investiciono-razvojna banka Republike Srpske a.d. Banja Luka u iznosu od 7.000.000 KM sa rokom dospjeća 120 mjeseci, grejs periodom 24 mjeseca i kamatnom stopom 5,40%. Uslovi osnovnog Ugovora mijenjali su se sljedećim Aneksima: Aneks I/17 zaključen na dan 27. februara 2017. godine sa grejs periodom od 24 mjeseca koji počinje teći od 01. aprila 2017. godine, Aneks II/17 zaključen na dan 13. septembra 2017. godine sa zahtjevom za isplatu sredstava, Aneks III/20 zaključen na dan 26. juna 2020. godine sa grejs periodom od 36 mjeseci i kamatnom stopom od 0,5% na ostatak duga od 01. maja 2020. godine i Aneks IV/20 zaključen dana 31. jula 2020. godine sa grejs periodom od 12 mjeseci i jednakim anuitetima na ostatak duga. Aneksu III/20 prethodi Odluka o tromjesečnom moratorijumu na kamatu i glavnici, gdje se glavnica i kamata ne plaćaju u aprilu, maju i junu 2020. godine.

Dana 18. avgust 2022. godine zaključen je Aneks broj V/21 Ugovora o zajmu broj 001-01-15/3-00028-16 kojim se odobrava dodatni grejs period od 12 mjeseci koji počinje teći od 01. avgusta 2021. godine. Dana 26. avgusta 2022. godine zaključen je Sporazum broj I/22 o izmirenju nedospjelih obaveza po osnovnom ugovoru i pripadajućim aneksima na period otplate od 123 mjeseca, u koji je uključen grejs period od 48 mjeseci, kojim se Grupa obavezuje da isplati iznos glavnice od 6.103.441 KM po osnovu ostatka duga i to na sljedeći način: u periodu od 01. septembra 2022. godine zaključno sa 01. avgustom 2023. godine mjesečni anuitet iznosi 35.000 KM u kom će Grupa plaćati redovnu kamatu obračunatu na ostatak duga i pripadajući iznos glavnice, u periodu od 01. septembra 2023. godine zaključno sa 01. junom 2027. godine ostatak duga će izmirivati u jednakim mjesečnim anuitetima uz obračun redovne kamate na ostatak duga. Na osnovu Sporazuma broj II/23 od 22. juna 2023. godine nalaže se da u periodu od 01.jula 2023. do 01.avgusta 2023. godine mjesečni anuitet iznosi 35.000,00 KM u kom će plaćati redovnu kamatu obračunatu na ostatak duga I pripadajući iznos glavnice. U periodu od 01. septembra 2023. pa zaključno sa 01. decembrom 2023. godine mjesečni anuitet iznosi 35.000,00 KM u kom će plaćati redovnu kamatu obračunatu na ostatak duga i pripadajući iznos glavnice. U periodu od 01. januara 2024. godine pa zaključno sa 01. juni 2027. godine ostatak duga da se izmiri u jednakim mjesečnim anuitetima uz obračun redovne kamate na ostatak duga.

Na osnovu Odluke Kreditnog odbora Investiciono-razvojne banke Republike Srpske a.d. Banja Luka, broj 09/2.1-1302-107/15 od 27.12.2023. godine zaključen je Sporazum III/24 od 22.01.2024. godine gdje se Grupa obavezuje da će ukupan iznos duga od 5.593.840,89 KM I pripadajuću redovnu kamatu na ostatak duga, izmiriti na način da u periodu 01.01.2024.-01.12.2024. godine plaća mjesečne anuitete u iznosu od 60.000,00 KM, a od 01. januara 2025. godine zaključno sa 01. juni 2027. godine ostatak duga izmiri u jednakim mjesečnim anuitetima uz obračun redovne kamate na ostatak duga.

28. Kratkoročne finansijske obaveze

Kratkoročne finansijske obaveze na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 644.219 KM (na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu od 752.922 KM) u potpunosti se odnose na tekuće dospjeće kredita odobrenog od strane Fonda za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske a.d. Banja Luka.

29. Obaveze iz poslovanja

Obaveze iz poslovanja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	-	319
Dobavljači iz Republike Srpske	1.714.484	548.566
Dobavljači iz Federacije BiH	181.646	65.367
Dobavljači iz Brčko Distrikta	1.179	1.012
Dobavljači iz inostranstva	105.243	236.389
Ukupno obaveze iz poslovanja:	2.002.552	851.653

30. Obaveze za plate i naknade plata

Obaveze za plate i naknade plata	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Obaveze za neto plate i naknade plata	109.547	105.852
Obaveze za porez na plate i naknade plata	25.419	34.690
Obaveze za doprinose na plate i naknade plata	176.673	271.254
Obaveze za ostala neto lična primanja – topli obrok i regres	28.540	18.416
Ukupno obaveze za plate i naknade plata:	340.179	430.212

31. Kratkoročna razgraničenja

Kratkoročna razgraničenja	31.12.2023. u KM	31.12.2022. u KM
Odloženi prihodi po osnovu donacija od državnih organa (veza napomena 7)	2.607.307	2.694.653
Donacija za objekte i svjetleće linije	4.812	4.812
Odloženi prihodi po osnovu donacija od drugih pravnih lica (veza napomena 8, 14 i 21)	26.951	34.949
Odloženi prihod po osnovu primljenih sredstava od drugih pravnih lica	40.763	40.763
Prodaja Wizz Air	227.428	21.137
Prodaja tiketa Ryanair	-	5.095
Prodaja m:tel dopuna	-	1.456
Ostala kratkoročna razgraničenja – rezervacija sudskih sporova (veza napomena 13)	261.438	185.280
Ukupno kratkoročna razgraničenja:	3.168.699	2.988.145

Kratkoročna razgraničenja na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 3.168.699 KM (na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu od 2.988.145 KM) najvećim dijelom se odnose na odložene prihode po osnovu donacija od Vlade Republike Srpske za rekonstrukciju piste iz 2006. godine i 2021. godine.

Ostala kratkoročna razgraničenja na dan 31. decembra 2023. godine se odnose na rezervaciju sudskih sporova prema nalazu advokata, u iznosu od 261.438 KM (na dan 31. decembar 2022. godine u iznosu od 185.280 KM), a po osnovu pokrenutog spora sa BHDCa (eng. Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation) - u visini od 50% vrijednosti spora i rezervaciju po presudi 71 0 Rs 331448 20 Rs.

32. Vanbilansna evidencija

Vanbilansna evidencija na dan 31. decembra 2023. godine u iznosu od 6.576.742 KM (na dan 31. decembra 2022. godine u iznosu od 6.576.742 KM) odnosi se na primljene garancije Marković Invest u iznosu od 85.129 KM, Delta MD u iznosu od 133.416 KM, Migros D.O.O. u iznosu od 3.955 KM i još jednu garanciju Prointer ITSS od 22.256 KM kao i na obaveze po osnovu datih instrumenata obezbjeđenja plaćanja u iznosu od 6.331.985 KM koje obuhvataju date mjenice u iznosu od 1.481.985 KM i date garancije u iznosu od 4.850.000 KM koji služe kao instrumenti obezbjeđenja po osnovu zajma Investiciono-razvojne banke Republike Srpske.

33. Upravljanje finansijskim rizicima

Ciljevi upravljanja finansijskim rizicima

Poslovanje Grupe je izloženo različitim finansijskim rizicima, kao što su kreditni rizik i rizik likvidnosti. Upravljanje finansijskim rizicima je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih efekata na finansijske performanse Grupe u uslovima nepredvidivosti kretanja na finansijskim tržištima.

Grupa ne koristi finansijske instrumente zaštite od efekata finansijskih rizika na poslovanje obzirom da takvi instrumenti nisu u široj upotrebi, niti postoji organizovano tržište ovih instrumenata u Republici Srpskoj.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Grupi izmire u potpunosti i na vrijeme, što bi moglo dovesti do finansijskog gubitka Grupe. Kreditni rizik obuhvata dugoročne finansijske plasmane, kratkoročne finansijske plasmane i potraživanja.

Grupa nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika, obzirom da se plasmani i njegova potraživanja odnose na veći broj kupaca.

Rizik likvidnosti

Rukovodstvo Grupe upravlja rizikom likvidnosti na način koji mu obezbjeđuje da u svakom trenutku ispunjava svoje obveze. Rizikom likvidnosti se upravlja održavanjem odgovarajućih novčanih rezervi, praćenjem planiranih i stvarnih novčanih tokova i održavanjem adekvatnog odnosa dospjeća finansijskih sredstava i obveza.

Upravljanje rizikom kapitala

Upravljanje rizikom kapitala služi rukovodstvu Grupe da očuva mogućnost poslovanja po principu stalnosti poslovanja, istovremeno maksimizirajući prinose vlasnicima i drugim interesnim stranama putem optimizacije odnosa duga i kapitala.

34. Poreski rizici

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobit i poreze na plate (obavezne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda, dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Grupe mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Grupi može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

Grupa u toku 2023. godine nije imalo poresku kontrolu.

35. Događaji nakon datuma izvještavanja

Prema Izjavi Uprave nakon 31. decembra 2023. godine, protiv Društva je pokrenuto 6 sudskih sporova u ukupnom iznosu 411.640 KM. Pored toga, kiosk koji je u sastavu pristanišne zgrade je prestao sa radom i u toku je procedura otvaranja stečajnog postupka za povezano pravno lice „ARS Tours“ d.o.o. Banja Luka.

Rat u Ukrajini u periodu izrade ovog izvještaja nema uticaj na poslovanje Društva dok je efekte u narednom periodu teško procijeniti.

36. Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2023. godine, protiv Grupe se vode 3 sudska spora sa ukupnom procijenjenom vrijednosti od 460.429 KM. Iznosi konačnih gubitaka po osnovu sudskih sporova mogu biti uvećani po osnovu obračunatih zatezних kamata do datuma okončanja sporova, odnosno do datuma konačnih isplata po sporovima. Grupa je na dan 31. decembar 2023. godine izvršilo rezervisanje po osnovu sudskih sporova u iznosu od 261.438 KM i smatra da su rezervisanja izvršena u skladu sa najboljom procjenom (veza napomena 31).

Grupa na dan 31. decembra 2023. godine se javlja kao tužitelj u jednom sudskom sporu sa procijenjenom vrijednosti od 62.383 KM.

37. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Grupa je izvršila usaglašavanje svojih potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 2022. godine. U postupku usaglašavanja sa poslovnim partnerima, nisu utvrđena materijalno značajna neusaglašena potraživanja i obaveze.

Odgovorno lice